

VAKKA-SUOMI

SEUDULLINEN KOTOUTTAMISOHJELMA VUOSILLE 2019 - 2023

Uusikaupunki

Laitila

Vehmaa

Pyhäranta

Taivassalo

Kustavi

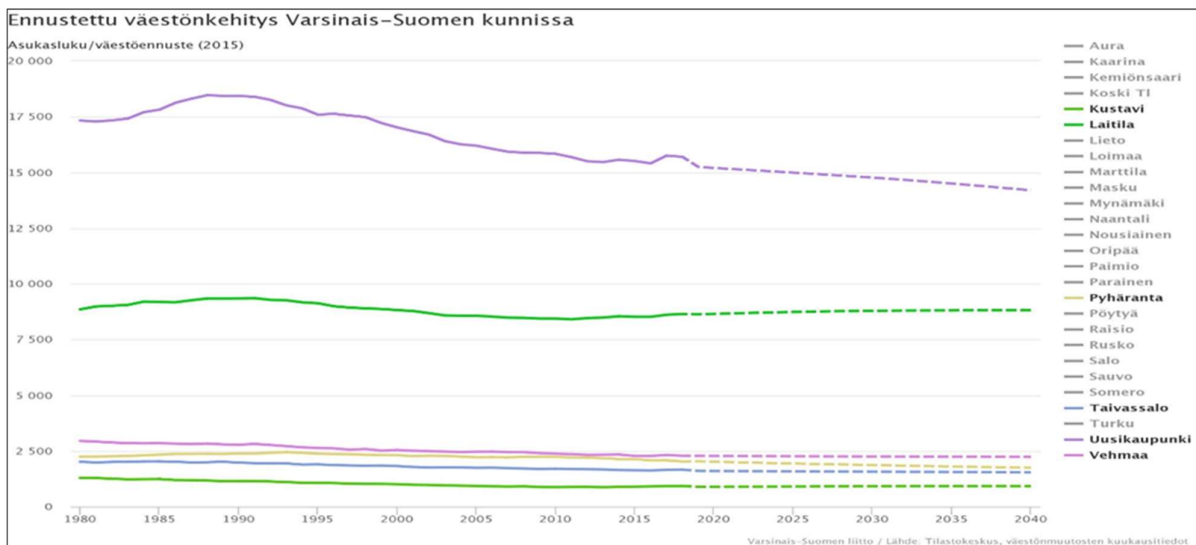

Sisällysluettelo

1. Kotouttamisohjelman tausta ja tavoitteet	3
2. Vakka-Suomi	4
3. Kotoutumisen edistäminen	6
3.1. Lait, sopimukset ja ohjelmat	6
3.2. Käsitteitä	7
4. Kulttuurisensitiivisyys ja hyvät väestösuhteet	10
5. Kotoutumisen edistämisen organisointi	10
5.1. Toimijat	10
5.2. Kuntien vastuulla olevat palvelut	13
5.3. Vakka-Suomen alueen yhteistyö	14
5.4. Kuntakohtaiset toimenpidesuositukset	14
6. Kehittämistoimenpiteet ja seuranta	16

1. Kotouttamisohjelman tausta ja tavoitteet

Kunnan tai useamman kunnan on laadittava maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa ([Kotoutumisen edistämistä koskeva laki 1386/2010](#)). Ohjelma on osa kuntien strategioita: [Kustavi](#), Laitila (strategia tekeillä), [Pyhäranta](#), [Taivassalo](#), [Uusikaupunki](#) ja [Vehmaa](#). Lähes kaikkien kuntien strategioissa väestönkasvu on yhtenä tavoitteena, koska seutukunnan ennustettu väestönkasvu näyttää tilastojen mukaan negatiiviselta (Taulukko 1).

Taulukko 1

Vakka-Suomen kotouttamisohjelma on tehty vuosille 2014–2017 ja nyt edellä mainittua ohjelmaa tarkistetaan ja päivitetään. Päivitystyöstä on vastannut Uudenkaupungin sosiaalitoimen edustaja ja Immigrant Integration to Rural Areas -hankkeen Leader Ravakan alueen projektipäällikkö. Päivitetty ohjelma vastaa muuttuneeseen tilanteeseen Vakka-Suomen alueella, koska alueelle on muuttanut töihin poikkeuksellisen paljon eri kulttuureista tulleita henkilöitä.

Tärkeintä kotoutumista tukevien toimenpiteiden suunnittelussa on niiden kohdentaminen nimenomaan työssäkäyviin asukkaisiin ja heidän perheisiinsä. Työperäinen maahanmuutto ei ole mitenkään vierasta Vakka-Suomessa, päinvastoin, esimerkiksi maatalouden parissa työperäinen muutto on ollut aktiivista jo vuosien ajan, lähinnä Baltian maista ja Ukrainasta. Myös tulevaisuudessa Vakka-Suomen kasvun potentiaali on tulomuutossa, joten on erittäin olennaista päivittää alueen kotouttamisohjelma vastaamaan nykyisiin ja tuleviin haasteisiin. Tilanne on käytännössä täysin muuttunut viimeksi laaditun seudullisen kotouttamisohjelman 2014–2017 jälkeen.

Kotouttamisohjelman tavoitteena on taata eri kulttuureista tulleille henkilöille hyvä osallisuus ja mahdollisuus kehittyä Vakka-Suomen eri kunnissa yhdenveroiseksi kuntalaiseksi. Alueelle työn perässä muuttaneet henkilöt ovat heterogeeninen joukko, joilla yhteisiä tekijöitä on suhteellisen vähän. Taustasta voi erotella esimerkiksi seuraavia tekijöitä:

- maassaoloaika
- ensisijainen maahantulon syy: opiskelu, työ, perheside, pakolaisuus
- uskonto
- kieli
- kulttuuri, perinteet ja tavat
- opiskelun ja oppimisen taidot.

Vakka-Suomen alueella yhteistyötä kotouttamista tukevan työn osalta on tehty vuodesta 2016 alkaen, jolloin Leader Ravakka aloitti kansainvälisessä hankkeessa Immigrant Integration to Rural Areas (IIRA). Tämän hankkeen avulla Vakka-Suomessa käynnistettiin monikulttuurinen kuntien välinen verkostoyhteistyö. IIRA-hankkeen lisäksi Ukipolis Oy:n Asukasluotsaus-hanke on osaltaan edistänyt ja tukenut eri kulttuurista tulleiden uusien asukkaiden asettautumista ja kotoutumista Vakka-Suomeen.

Vakka-Suomen alueella on syytä edelleen kehittää ja edistää alueellista yhteistyötä, sillä maahanmuutto on tulevaisuudessa seutukunnan ainoa mahdollisuus saada väkiluku kasvamaan Lounaistiedon ennusteiden vastaisesti (ks. taulukko 1). Seudullisen kotouttamisohjelman tavoitteena on tuoda esiin olemassa olevat yhteistyöverkostot ja rakentaa niitä lisää. Kehittämisen kohteena on muualla kokeiltujen kotoutumisen edistämisen hyvien käytänteiden levittäminen alueelle. Näistä esimerkkejä löytyy seuraavilta sivuilta:

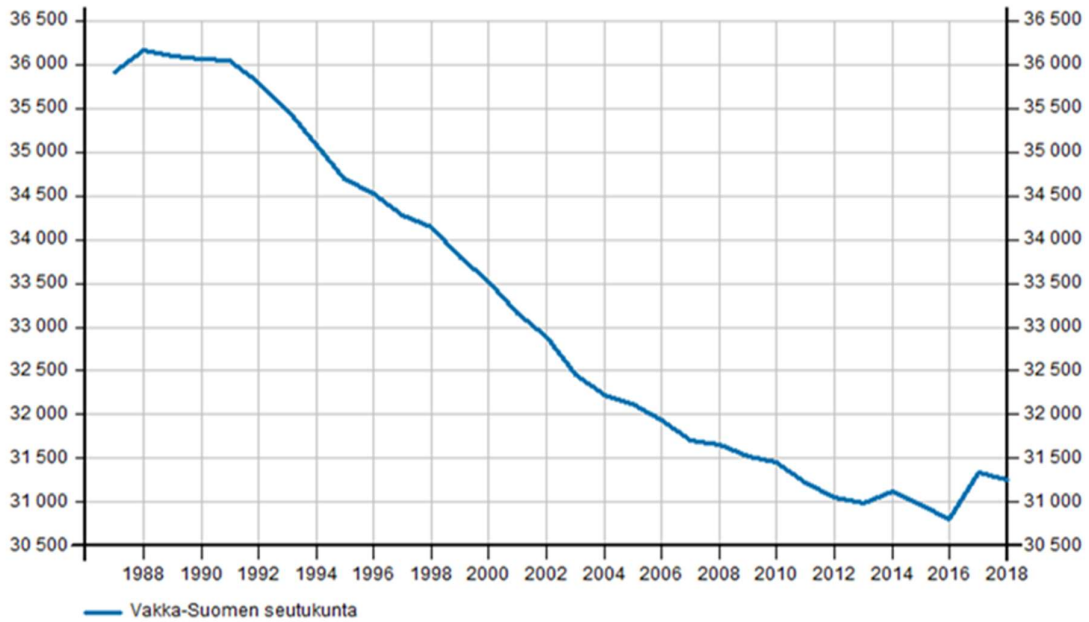
[Kuntaliitto: kunnat kotouttavat IIRA-hanke](#)

2. Vakka-Suomi

Vakka-Suomi on reilun 31 000 asukkaan seutukunta, joka koostuu Kustavin, Laitilan, Pyhärannan, Taivassalon, Uudenkaupungin ja Vehmaan kunnista. Seutukunta tarjoaa asukkailleen keskeiset palvelut sekä viihtyisän ja luonnonläheisen asuinympäristön. Seudulla on paljon metalliteollisuutta, jalostus ja alkutuotanto muodostavat suuren osan elinkeinorakenteesta. Seudun painopisteitä ovat kulkuneuvo- ja metalliteollisuus, meriklusteri, elintarvikeala, maatalo- ja kalatalous sekä hyvinvointiala. Uusikaupunki on tunnettu Suomen ainoasta autotehtaasta, Valmet Automotive Oy:stä. Laitilassa sijaitsee puolestaan tunnettu Laitilan Wirvoitusjuomatehdas. Seudun hallitsevia piirteitä ovat maaseutumaisema ja merellisyys, sillä kaikki seudun kunnat Laitilaa lukuun ottamatta sijaitsevat rannikolla. (Lähde: <https://www.varsinais-suomi.fi/fi/54-maakunta/seutukunnat>)

Vakka-Suomen alueella väestö on muuttunut viimeisten vuosien aikana työllisyystilanteen paranemisen takia. Tämän myötä myös eri kulttuureista tulleiden asukkaiden lukumäärä on kasvanut voimakkaasti. Vuoden 2013 luvut ovat osassa Vakka-Suomen kuntia lähes kolminkertaistuneet vuoteen 2017 mennessä, joten kotoutumisen tukemisen toimenpiteitä on syytä ryhtyä suunnittelemaan ja kehittämään. Suurinta kasvua eri kulttuureista tulleiden asukkaiden lukumäärissä on ollut kaupungeissa, ja kasvu tuntuu jatkuvan. (ks. Taulukko 2 ja 3)

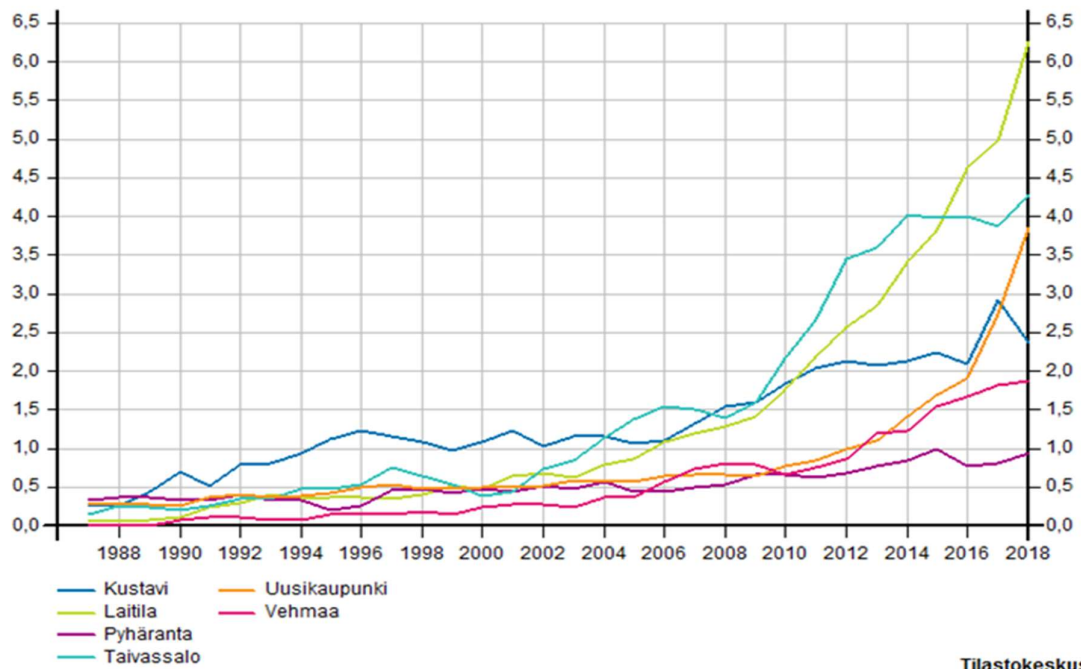
Väkiluku 1987-2018

Tilastokeskus

Taulukko 2

Ulkomaan kansalaisten osuus väestöstä 1987-2018

Tilastokeskus

Taulukko 3

3. Kotoutumisen edistäminen

3.1. Lait, sopimukset ja ohjelmat

Suomen maahanmuuttopolitiikka ja siihen liittyvän lainsäädännön valmistelu perustuvat hallituksen linjaamiin tavoitteisiin, EU:n yhteiseen maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkaan sekä kansainvälisiin sopimuksiin, joista tärkeimpiä ovat Geneven pakolaissopimus ja Euroopan ihmisoikeussopimus. Eduskuntavaalien jälkeen muodostettu hallitus tuottaa uusia kotoutumiseen liittyviä ohjelmia. Nämä ohjelmat lisätään myöhemmin osaksi seudullista ohjelmaa.

Maahanmuuttotyötä ohjaavista lainsäädännöllisistä velvoitteista keskeinen on [Kotoutumisen edistämistä koskeva laki 1386/2010](#), joka tuli voimaan 1.9.2011. Lain keskeiset tavoitteet ovat kotoutumisen kaksisuuntaisuuden edistäminen ja kotouttamistoimenpiteiden vaikuttavuuden lisääminen, alkuvaiheen ohjauksen parantaminen sekä maahanmuuttajien osallisuuden lisääminen.

Kaikki maahanmuuttajiin liittyvä lainsäädäntö löytyy kootusti täältä:
<https://intermin.fi/maahanmuutto/lainsaadanto>

Tämän asiakirjan pohjana on käytetty myös seuraavia maahanmuuttoon liittyviä kansallisen tason ohjelmia:

- Valtion kotouttamisohjelma (VALKO) määrittelee valtakunnallisella tasolla kotouttamisen kehittämisen linjat. Valtion kotouttamisohjelma vuosille 2016–2019 keskittyy neljään tavoitealueeseen, jotka ovat 1. Tuodaan maahanmuuttajien oman kulttuurin vahvuudet osaltaan vahvistamaan Suomen innovaatiokykyä, 2. Tehostetaan kotouttamista poikkihallinnollisesti, 3. Lisätään valtion ja kuntien välistä yhteistoimintaa kansainvälistä suojelua saavien vastaanotossa sekä 4. Kannustetaan avointa keskustelua maahanmuuttopolitiikasta, eikä rasismia sallita. Tavoitealueet sisältävät yhteensä lähes 70 toimenpidettä.
- [Merkityksellinen Suomessa -toimintaohjelma. Ohjelma vihapuheen ja rasismin ehkäisemiseksi ja yhteiskunnallisen osallisuuden edistämiseksi.](#)
- [Töihin Suomeen – Hallituksen maahanmuuttopoliittinen ohjelma työperusteisen maahanmuuton vahvistamiseksi. Sisäministeriön julkaisu 1/2018](#)
- Vakka-Suomen kuntien omat kuntakohtaiset strategiat (ks. ed.)

Merkittäviä maahanmuuttajiin ja kotoutumisen edistämiseen vaikuttavia uudistuksia ovat aikuisten perusopetuksen uudistus sekä ammattiopetusreformi, jotka molemmat astuivat voimaan vuoden 2018 alussa. Aikuisten perusopetuksen uudistus muutti mm. aikuisten perusopetuksen tuntijakoa ja opetussuunnitelman perusteita sekä luku- ja kirjoitustaidon opetus kytkettiin osaksi aikuisten perusopetusta. Ammatillisen koulutuksen reformi puolestaan uudisti koko ammatillisen koulutuksen kytkemällä nuorten ja aikuisten ammattiopetuksen yhden lain alaiseksi. Lisäksi laki uudisti mm. koulutuksen rahoituksen, tutkintorakenteen ja opetuksen toteuttamismuotoja. Uudistuksen jälkeen ammatilliseen koulutukseen voi hakeutua jatkuvalla haulla ympäri vuoden ja opintoja siirtyä yhä enemmän työpaikoille.

3.2. Käsitteitä

HENKILÖIHIN LIITTYVIÄ KÄSITTEITÄ

Maahanmuuttaja

Maasta toiseen muuttava henkilö. Yleiskäsite, joka koskee kaikkia eri perustein muuttavia henkilöitä.

Turvapaikanhakija

Henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Henkilöllä ei ole vielä oleskelulupaa Suomessa.

Kiintiöpakolainen

YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) pakolaiseksi katsoma henkilö, jolle on myönnetty maahantulolupa Suomeen pakolaiskiintiön puitteissa.

Pakolainen

Ulkomaalainen, jolla on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Pakolaisaseman saa henkilö, jolle jokin valtio antaa turvapaikan tai jonka YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR) katsoo olevan pakolainen.

Kansainvälistä suojelua saava

Henkilö, joka on saanut pakolaisaseman tai oleskeluluvan toissijaisen suojelun tai humanitaarisen suojelun perusteella.

LUPIIN LIITTYVIÄ KÄSITTEITÄ

Oleskelulupa

Lupa saapua toistuvasti maahan ja oleskella maassa. Myönnetään ulkomaalaiselle muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten.

- Tilapäinen oleskelulupa: Myönnetään ulkomaalaiselle, jonka tarkoituksena ei ole jäädä Suomeen pysyvästi. Lupa on uusittava määräajan päätyttyä. Tilapäiseen oleskelulupaan merkitään kirjaintunnus B.

- Jatkuva oleskelulupa: Myönnetään ulkomaalaiselle, joka on tullut Suomeen pysyvässä maahanmuuttotarkoituksessa. Lupa on uusittava määräajan päätyttyä. Jatkuvaan oleskelulupaan merkitään kirjaintunnus A.

- Pysyvä oleskelulupa: Myönnetään henkilölle, joka on oleskellut Suomessa yhtäjaksoisesti jatkuvalla oleskeluluvalla neljä vuotta. Oleskelun syy tai muut erityiset syyt voivat aiheuttaa poikkeuksia oleskeluaikaan. Lupa myönnetään toistaiseksi eikä sitä tarvitse uusida. Pysyvään oleskelulupaan merkitään kirjaintunnus P.

EU-kansalaisen vapaa liikkuvuus

EU-valtion, Pohjoismaan, Liechtensteinin tai Sveitsin kansalainen, ei tarvitse oleskelulupaa Suomeen, vaan voi oleskella ja työskennellä Suomessa vapaasti enintään kolmen kuukauden ajan. Hänellä pitää olla voimassa oleva henkilökortti tai passi.

EU-kansalaisen rekisteröinti

Oleskeluoikeus pitää rekisteröidä Maahanmuuttovirastossa, jos oleskelee Suomessa yli kolme kuukautta. Pohjoismaan (Islanti, Norja, Ruotsi ja Tanska) kansalaisen tulee ottaa yhteyttä maistraattiin. Rekisteröinnin jälkeen, saa henkilötunnuksen ja oleskelee Suomessa laillisesti. Pelkkä osoitteenmuutos maistraattiin ei riitä.

PALVELUIHIN LIITTYVIÄ KÄSITTEITÄ

Alkuvaiheen palvelut

Alkuvaiheen palveluihin kuuluvat perustieto, ohjaus ja neuvonta, alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma. Kartoituksesta vastaa kunta tai TE-toimisto. [Laki kotoutumisen edistämisestä](#) (9–10 §).

Alkukartoitus

Työttömille työnhakijoille, toimeentulotuen saajille ja sitä pyytävillä tehtävä kartoitus, jossa arvioidaan alustavasti työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet. Kartoituksesta vastaa kunta tai TE-toimisto. [Laki kotoutumisen edistämisestä](#) (9–10 §).

Kotoutumissuunnitelma

Maahan muuttaneen henkilön yksilöllinen suunnitelma toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös alaikäiselle ja tarvittaessa perheelle. Kotoutumissuunnitelman laatii kunta tai TE-toimisto yhdessä tai erikseen. [Laki kotoutumisen edistämisestä](#) (11–18 §).

Kotoutumiskoulutus

Sisältää suomen tai ruotsin kielen opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä muita yhteiskunnallisia valmiuksia. Tarvittaessa kotoutumiskoulutus sisältää luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Kotoutumiskoulutus järjestetään pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena. Kotoutumissuunnitelmaan voidaan sisällyttää myös omaehtoista opiskelua yleissivistävässä koulutuksessa. Tällöin opiskelua voidaan tukea työttömyysetuudella.

MUITA KÄSITTEITÄ

Kotouttaminen

Kotoutumisen monialainen edistäminen ja tukeminen. Tähän pyritään viranomaisten ja muiden tahojen tarjoamien kotoutumista edistävien ja tukevien toimenpiteiden ja palveluiden avulla. Nämä määritellään henkilökohtaisessa kotoutumissuunnitelmassa.

Kotoutuminen

Maahan muuttaneen henkilön ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka päämääränä on, että maahan muuttanut tuntee olevansa yhteiskunnan aktiivinen ja täysivaltainen jäsen. Tavoitteena on, että maahan muuttanut omaksuu yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Samalla kun hän tutustuu uuden asuinmaansa kielelliseen ja kulttuuriseen ympäristöön, tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen. Vastavuoroisesti vastaanottava yhteiskunta saa uusia vaikutteita ja monimuotoistuu.

Etninen tausta

Kuuluminen etniseen ryhmään. Etninen ryhmä on ihmisjoukko, jonka katsotaan olevan toisista erottuva kulttuuriperintönsä, uskontonsa, kielensä tai alkuperänsä takia.

Etniset suhteet

Eri etnisten ryhmien suhtautuminen toisiinsa. Tavoitteena ovat hyvät etniset suhteet eli kunnioittava asenneilmapiiri ja toimiva vuorovaikutus eri väestöryhmien välillä riippumatta mahdollisista näkemyseroista. [Laki kotoutumisen edistämisestä](#) (29 §).

Yhdenvertaisuus

Kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa henkilöön liittyvät tekijät, kuten syntyperä tai ihonväri, eivät saisi vaikuttaa ihmisten mahdollisuuksiin päästä koulutukseen, saada työtä ja erilaisia palveluja - perusoikeudet kuuluvat kaikille. [Yhdenvertaisuuslaki](#).

Lisätietoja ja materiaalia löytyy osoitteesta: <https://kotouttaminen.fi>

4. Kulttuurisensitiivisyys ja hyvät väestösuhteet

Väestösuhteet ovat yhteiskunnan eri osa-alueet läpäisevä kokonaisuus, jonka vaikutukset näkyvät suoraan ihmisten arjessa. Erityisesti eri kulttuureista tulevien kohdalla väestösuhteiden huomioimisesta on apua, koska ne tekevät näkyviksi yksilöihin ja ryhmiin kohdistuvia rakenteellisia ja sosiaalisia kysymyksiä. Tietoa ja työkaluja tähän löytyy mm. näistä linkeistä:

[OM: yhdenvertaisuus](#)

[Uskonnot Suomessa](#)

[THL: maahanmuutto ja kulttuurinen moninaisuus](#)

[SPR: millaista on suomalainen monikulttuurisuus](#)

Hyvien väestösuhteiden ja kotoutumisen edistämiseen liittyy myös koko väestöön kohdistuva väestösuhdepolitiikka sekä väestöön kuuluvien ryhmien välinen syrjimättömyys.

Kulttuurisensitiivisyys tarkoittaa ammattilaisen kulttuurisesti kunnioittavia vuorovaikutustaitoja ja arvostavaa sekä sanallista että sanatonta kohtaamista ja viestintää ammattilaisen ja asiakkaan välillä niin, että kummallakin osapuolella on oikeus oman kulttuurinsa ilmaisuun ja sen kanssa hyväksytyksi ja kuulluksi tulemiseen. Kohtaamistilanteissa on huomioitava asukkaiden erilaiset kulttuuriset taustat, mikä voi näyttäytyä mm. erilaisina toiminta- ja vuorovaikutustapoina, erilaisina perhe- ja sukupuolikäsityksinä ja erilaisina odotuksina yhteiskunnan palveluja ja toimijoita kohtaan. Esimerkiksi eri kulttuureista tulleille Suomen etuus- ja palvelujärjestelmä on outo, joten sen hahmottamiseksi tarvitaan opastusta eri sektoreilla. Tulijoiden kotimaassa ei vastaavia järjestelmiä ole ollut ja jopa yksinkertaisissa arjen asioissa alkuun pääseminen voi olla haastavaa.

5. Kotoutumisen edistämisen organisointi

Lakisäätöinen velvollisuus kotoutumisen tukemiseen koskee sekä valtakunnallisia että kunnallisia toimijoita samoin kuin yrityksiä, yhdistyksiä ja julkishallinnollisia organisaatioita - viime kädessä se koskee kaikkia Suomessa asuvia henkilöitä. Tässä luvussa esitellään keskeisimmät toimijat ja heidän tehtävänsä.

5.1. Toimijat

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM)	Vastaa maahanmuuttajien kotouttamisesta ja siihen liittyvästä lainsäädännöstä sekä työllistymisen edistamisestä. Seuraa ja kehittää työvoiman maahanmuuttoa yhdessä sisäministeriön kanssa. Työ- ja elinkeinoministeriössä toimii kotouttamisen osaamiskeskus, jonka tavoitteena on tukea maahanmuuttajien kotoutumista edistävää työtä.
-----------------------------------	--

Sisäministeriö (SM)	Vastaa maahanmuuttopolitiikan sekä maahanmuuttoa ja kansalaisuutta koskevan lainsäädännön valmistelusta. Ministeriö ohjaa ja kehittää maahanmuuttohallintoa ja yhteensovittaa maahanmuuttoasioihin liittyvää toimintaa eri hallinnonalojen välillä. Sisäministeriö edustaa Suomea maahanmuuttoasioissa Euroopan unionissa ja kansainvälisessä yhteistyössä.
Maahanmuuttovirasto (Migri)	Maahanmuuttovirasto myöntää oleskeluluvat, käsittelee turvapaikkahakemukset, ohjaa vastaanottokeskusten toimintaa, päättää käännättämisestä ja karkottamisesta, vastaa kansalaisuushakemusten käsittelystä ja pakolaisen matkustusasiakirjan tai muukalaispassin myöntämisestä. Se tuottaa lisäksi tietoa poliittisen päätöksenteon tueksi sekä kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä varten. Sisäministeriö tulosoittaa Maahanmuuttovirastoa eli sopii viraston kanssa budjettivuoden tulostavoitteista ja tavoitteiden edellyttämistä resursseista.
Maahanmuuttovirasto (Migri), Raision palvelupiste	Palvelupisteeseen tulee aina varata aika etukäteen verkossa. Hakemukset tulee täyttää verkossa (enterfinland.fi) ennen palvelupisteellä asiointia ja kaikki tarvittavat alkuperäisdokumentit yms. tulee olla mukana palvelupisteelle asiomaan tullessa.
Lounais-Suomen maistraatti, Rauma / Turku	Maistraatti vastaa alueensa väestötietojärjestelmästä ja holhousasioista. Siellä rekisteröidään Suomeen laillisesti ja vakinaisesti muuttavan ulkomaan kansalainen Suomen väestötietojärjestelmään. Rekisteröinnin yhteydessä asiakkaalle annetaan henkilötunnus.
Lounais-Suomen poliisilaitos	Poliisi valvoo ulkomaalaislain noudattamista. Lisäksi poliisi hoitaa maastapoistamispäätösten tiedoksiannot ja vastaa palautuksista. Poliisille tehdään myös henkilökortti- ja passihakemukset (huom. ei muukalaispassi!).
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus), Varsinais-Suomi	Varsinais-Suomen ELY-keskus hoitaa alueellisesti maahanmuuttoon, kotouttamiseen ja hyviin etnisiin suhteisiin liittyviä tehtäviä, muun muassa: <ul style="list-style-type: none"> • Maahanmuuttajien kotouttamistyön suunnittelu ja ohjaus sekä kotoutumiskoulutuksen kilpailutus • Kuntien ohjaus ja neuvonta pakolaisten vastaanottoon liittyvissä asioissa sekä sopimukset kuntien kanssa pakolaisten kuntiin osoittamisesta ja kotoutumisen edistämistä • Alueellisten ulkomaalaista työvoimaa koskevien työlupalinjausten antaminen • Etnisen tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistäminen.

<p>Työvoimaviranomainen / Työ- ja elinkeinotoimisto (TE-toimisto), Uusikaupunki</p>	<p>Työvoimaviranomaisen tehtävä on vastata työllistymistä ja kotoutumista edistävästä työvoimapalveluista julkisen työvoima- ja yrityspalvelulain (JTYPL) ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaisesti.</p> <p>Työvoimaviranomainen vastaa siitä, että palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. TE-toimisto vastaa yhdessä ELY-keskuksen kanssa kotoutumista edistävien työvoimapalveluiden järjestämisestä työnhakijaksi rekisteröityneille maahanmuuttajille. Näitä palveluita ovat mm.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • työelämää koskevan perustiedon jakaminen • ohjaus ja neuvonta • alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma ja kotoutumiskoulutukseen sijoittaminen
<p>Kela</p>	<p>Kela hoitaa Suomessa asuvien perusturvaa eri elämäntilanteissa. Kelan asiakkaita ovat kaikki Suomen sosiaaliturvaan kuuluvat henkilöt.</p>
<p>Kunta</p>	<p>Kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnallisia peruspalveluja ja työ- ja elinkeinohallinnon palveluja sekä muina kotoutumista edistävinä toimenpiteinä. Laki kotoutumisen edistämisestä 30.12.2010/1386 §6</p>
<p>Vakka-Suomen kansalaisopisto</p>	<p>Vapaan sivistystyön uuden koulutustehtävän mukaiset suomen kielen kurssit ja muut kurssit.</p>
<p>WinNova</p>	<p>Toteuttaa ELY-keskuksen hankkimaa työvoimapolitiittista kotoutumiskoulutusta Uudessakaupungissa ja lähinnä aikuisille suunnattuja ammatillisia koulutuksia Laitilassa.</p>
<p>Novida</p>	<p>Toteuttaa VALMA-koulutusta ja ammatillista koulutusta Uudessakaupungissa.</p>
<p>Evankelis-luterilaiset seurakunnat</p>	<p>Seurakuntien maahanmuuttajatyö pitää sisällään maahanmuuttajien sekä maahanmuuttajataustaisten kieli- ja kulttuuriryhmien kohtaamista eri tavoin: https://evl.fi/plus/yhteiskunta-ja-kirkko/monikulttuurisuus/seurakunnat-ja-maahanmuuttajat</p>
<p>Kansalaisyhteiskunnan toimijat eli nk. kolmas sektori</p>	<p>Vakka-Suomen alueella monet kansalaisjärjestöt ja uskonnolliset yhteisöt, kuten MLL, SPR ja muut kuin ev.lut. seurakunnat, järjestävät kotoutumista edistävää toimintaa ja palveluja. Turussa toimii myös monia maahanmuuttajien omia järjestöjä ja yhdistyksiä, jotka voivat järjestää palveluita myös Vakka-Suomen alueella.</p>
<p>Työnantajat</p>	<p>Työnantajilla ja ammattijärjestöillä on merkittävä rooli työelämän monimuotoistumisen ja samalla kotoutumisen edistäjinä. https://www.ttl.fi/tyoyhteiso/monikulttuurinen-tyoelama/</p>

5.2. Kuntien vastuulla olevat palvelut

Maahanmuutto hyödyttää koko suomalaista yhteiskuntaa. Kuntien elinvoima edellyttää osaavaa työvoimaa niin palveluissa, hallinnossa kuin yrityksissäkin. Maahanmuutto on mahdollisuus vahvistaa kunnan elinvoimaa. Maahanmuutto on kunnille tärkeää sekä työvoimaan saannin että osaamispohjan vahvistamisen kannalta. Kunnilla on tärkeä tehtävä maahanmuuttajien kotouttamisessa, osallisuuden ja yhdenvertaisuuden vahvistamisessa sekä eri väestöryhmien välisten hyvien suhteiden edistämässä. Onnistuneessa kotoutumisessa maahanmuuttaja saavuttaa muun väestön kanssa tasavertaisen aseman yhteiskunnassa niin oikeuksien kuin velvollisuuksienkin osalta. Kotoutumisen tärkeimmät edellytykset ovat kielitaito ja työllistyminen. Kotouttamistoimenpiteiden tulee lähteä maahanmuuttajan omista tarpeista ja perehdyttää tarvittaessa myös arkielämän taitoihin.

Lähde: <https://www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelut/osallistuminen-ja-vuorovaikutus/maahanmuutto-ja-monikulttuurisuus>

Tulkkipalvelut

Tulkkipalveluista ja niihin liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista säädetään mm. ulkomaa-laislaissa (2004/301), laissa sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812), laissa potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785) sekä laissa kotoutumisen edistämisestä (2010/1386). Niissä määritellään mm. kenelle ja milloin tulkkipalveluita tulee järjestää. Kunta voi kilpailuttaa tulkkipalvelujen tarjoajan ja täsmentää palvelun hankkimisen ohjeet.

Alkuvaiheen ohjaus, alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelman laatiminen

Muiden kuin TE-toimiston asiakkaina olevien maahanmuuttajien lakisääteinen alkukartoituspalvelu ja kotoutumissuunnitelman laatiminen on kunnan tehtävä. Vakka-Suomen alueella tämä koskee työperusteisesti maahan muuttaneita ja heidän perheitään.

Pakolaisista kunnalle aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Kunnat ovat kotoutumislain mukaisesti oikeutettuja valtion maksamiin korvauksiin kotoutumispalveluiden järjestämisestä. Korvaukset on tarkoitettu pakolaisten ohjaukseen ja neuvontaan sekä muuhun heidän kotoutumistaan tukevaan toimintaan. Erytiskustannus-sopimuksen perusteella ja todellisten kustannusten mukaan haettavat korvaukset haetaan ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskukselta (KEHA-keskus). Lisätietoa löytyy täältä: <https://www.ely-keskus.fi/web/ely/pakolaisten-kustannusten-korvaaminen>

Suomen kielen oppimisen tukeminen perusopetuksessa

Jokaisen kunnan on huolehdittava siitä, että suomi äidinkielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetus järjestetään oppilaan tarpeiden ja edellytysten mukaisesti. Maahanmuuttajataustaisten lasten kohdalla tämä tarkoittaa suomi toisena kielenä -oppiaineen järjestämistä äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen sijasta. [Perusopetuslaki 21.8.1998/628 §11](#). Tietoa maahanmuuttajien koulutuksesta varhaiskasvatuksesta lähtien löytyy täältä:

https://edu.fi/yleissivistava_koulutus/maahanmuuttajien_koulutus/perustietoa_opetuksesta_ja_koulutuksesta

5.3. Vakka-Suomen alueen yhteistyö

Vakka-Suomen alueella tehdään laajasti yhteistyötä eri hallinnonaloilla. Alueella on useita yhteisiä yhtiömuotoisia tai isäntäkuntamallilla toimivia organisaatioita. Maahanmuuttajiin liittyvässä työssä merkittäviä ovat Ukipolis Oy, Leader Ravakka ry, Vakka-Suomen kansalaisopisto ja Uudenkaupungin terveyskeskus palvelee viittä kuntaa kuudesta: Kustavi, Pyhäranta, Taivassalo, Uusikaupunki ja Vehmaa. Vain Laitilalla on oma erillinen terveyskeskuksensa.

Vakka-Suomen alueella edellä mainituissa organisaatioissa on rakennettu verkostotyötä, josta voidaan mainita esimerkkinä IIRA ja Asukasluotsaus-hankkeiden alueellinen toiminta uusasukkaiden parissa työskentelevien kanssa. Näiden hankkeiden avulla on myös käynnistetty yhteistyötä alueen yhteisen sopimusmallien ja yhteisten ohjeistusten tekemiseksi.

Kansalaisopisto alueellisena toimijana on nopeasti käynnistänyt suomen kielen opetusta niille, joilla ei ole oikeutta TE-toimiston hankkimaan kotoutumiskoulutukseen. Toiminta on ollut asiakaslähtöistä ja joustavaa.

Yhteinen terveyskeskus mahdollistaa yhteisen ohjeistuksen lähes kaikkien Vakka-Suomen kuntien alueella. Tämä koskee erityisesti pakolaisstatuksella tulleita asukkaita.

Alueelle on ollut mahdollista saada koulutusta, materiaaleja ja muuta informaatiota hankeyhteistyössä Kotona Suomessa -hankkeen ja alueella toimivien hankkeiden kanssa. Näistä saatujen tietojen avulla on voitu kehittää asiakaskohtaisia ja vuorovaikutusta eri kulttuureista tulleiden henkilöiden kanssa.

5.4. Kuntakohtaiset toimenpidesuosituksukset

Jokaisella Vakka-Suomen kunnalla on omat käytäntönsä, joilla ne toteuttavat Vakka-Suomen seudullisen kotouttamishjelman periaatteita. Kaikkiin kuntalaisia palveleviin toimialoihin sisältyy myös maahanmuuttajataustaisen väestön kotouttaminen. Toimialoista keskeisimpinä voidaan nostaa esiin seuraavat:

- Sosiaali- ja terveyspalvelut
- Sivistyspalvelut
- Vapaa-aikapalvelut
- Teknisen toimen palvelut (asuminen)

Seuraava taulukko on tarkoitettu työkaluksi kuntien käyttöön niiden laatiessa omia toimenpideohjelmiaan. Toimenpideohjelma pohjaa lainsäädäntöön, kunnan strategiaan ja kuntaliiton suositukseen kotouttamisesta, osallisuuden ja yhdenvertaisuuden vahvistamisesta sekä eri väestöryhmien välisten hyvien suhteiden edistämisestä. Työkalun avulla kunta jakaa vastuut, velvollisuudet ja vallan omassa organisaatiossaan oikeille tahoille.

Kuntien itse määrittelemät vastuuhenkilöt tai -tahot

Yhdyspinnalla taulukossa tarkoitetaan muuta kuin kunnan virallista toimijaa, esim. yhdistys tai ostopalvelu.

Kotoutumislain mukainen tehtävä	Vastuu kunnan organisaatiossa ja yhdyspinnat
Maahanmuuttajien alkuvaiheen opastus ja neuvonta sekä kotoutumissuunnitelman laatiminen	yhdyspinta:
Maahanmuuttajalapset 0–6 v.	yhdyspinta:
Maahanmuuttajalapset 7–16 v.	yhdyspinta:
Maahanmuuttajanuoret	yhdyspinta:
Työikäiset maahanmuuttajat	yhdyspinta:
Maahanmuuttajat yli 65 v.	yhdyspinta:
Maahanmuuttajien osallisuuden lisääminen	yhdyspinta:
Pakolaisstatuksella tulevien asukkaiden asiat	yhdyspinta:
Paperittomat ja rekisteröimättömät	yhdyspinta:
Henkilökunnan osaamisen lisääminen	yhdyspinta:
Ylikunnallinen palvelu ja yhteistyö	yhdyspinta:
Maahanmuuttajapalvelujen johtaminen ja seuranta	yhdyspinta:

6. Kehittämistoimenpiteet ja seuranta

Jokainen kunta Vakka-Suomen alueella tekee valtuustotason päätöksellä oman kuntansa toimenpidesuunnitelman maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi. Minimissään toimenpidesuunnitelma tarkoittaa edellisessä luvussa olevan taulukon mukaista vastuunjakoa. Kuntien johtoryhmät seuraavat suunnitelman toteutumista suhteessa oman kuntansa strategiaan ja valtioneuvoston linjauksiin.

Vakka-Suomen alueen kuntien yhteisiksi kehittämistoimenpiteiksi esitetään seuraavia kohteita:

- Luoda Vakka-Suomen alueen maahanmuuttajatyön rakenteet tekeillä olevan Varsinais-Suomen maahanmuuttostrategian ja edellä esitetyn vastuunjakotaulukon pohjalta.
- Hankkeissa esiin tulleiden ilmiöiden ja tarpeiden sekä suositusten huomioon ottaminen alueen kehittämistyössä.
- Henkilöstön kouluttamissuunnitelma monikulttuurisuusasioissa.
- Hankkeissa kehitetyn monialaisen yhteistyön jatkaminen ja kehittäminen järjestöjen ja vapaaehtoisten kanssa.
- Työperäiseen maahanmuuttoon liittyvä kehittämistyö yhteistyössä alueen yrittäjien kanssa: tukitoimet ja asettautumisen palvelut.
- Suomen kielen, työlainsäädännön ja yhteiskuntatietojen kouluttamisen kehittäminen.
- Yhteistyö rahoitushaussa em. kehittämishankkeiden toteuttamiseksi.

Vakka-Suomen seudullinen kotouttamisohjelma tarkastetaan viimeistään uusien kunnanvaltuustojen aloittaessa toimintansa vuonna 2021.